

Luksemburg, październik 2025 r.

Sprawozdanie roczne dotyczące budżetu UE

Dziesięć najczęściej zadawanych pytań

1. [Jaką rolę odgrywa Europejski Trybunał Obrachunkowy, jeśli chodzi o sprawozdanie finansowe UE?](#)
2. [Jakie wnioski na temat sprawozdania finansowego za 2024 r. sformułował Europejski Trybunał Obrachunkowy?](#)
3. [Co oznaczają: opinia bez zastrzeżeń, opinia z zastrzeżeniem i opinia negatywna?](#)
4. [Co oznacza istotny poziom błędu?](#)
5. [Co oznacza szacowany poziom błędu?](#)
6. [Czy poziom błędu na poziomie 3,6% oznacza, że zmarnowano 3,6% unijnych środków finansowych?](#)
7. [Czy wykryte błędy stanowią nadużycie finansowe?](#)
8. [Co oznacza rozległy charakter błędu?](#)
9. [Jak kształtuje się sytuacja finansowa UE, jeśli chodzi o zadłużenie i ekspozycję budżetu?](#)
10. [Dlaczego Europejski Trybunał Obrachunkowy jest zaniepokojony rosnącymi obciążeniami związanymi ze zobowiązaniami wynikającymi z zaciągniętego długu?](#)

1. Jaką rolę odgrywa Europejski Trybunał Obrachunkowy, jeśli chodzi o sprawozdanie finansowe UE?

Co roku kontrolerzy Trybunału **przeprowadzają kontrolę skonsolidowanego sprawozdania finansowego UE i przedstawiają opinię** na temat trzech kwestii:

- czy sprawozdanie finansowe jest wiarygodne,
- czy dochody UE uzyskano zgodnie z przepisami,
- czy płatności dokonano zgodnie z przepisami.

Na podstawie tych kontroli Trybunał wydaje **poświadczenie wiarygodności**, które ma obowiązek przedstawić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie zgodnie z art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

W 2024 r. łączne wydatki z budżetu UE sięgnęły **191,1 mld euro**. Po uwzględnieniu wydatków ze środków finansowych przeznaczonych na Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (**55,9 mld euro**) płatności dokonane przez UE w 2024 r. wyniosły łącznie **247,0 mld euro**.

2. Jakie wnioski na temat sprawozdania finansowego za 2024 r. sformułował Europejski Trybunał Obrachunkowy?

Trybunał zaaprobował sprawozdanie finansowe, gdyż uznał je za **wiarygodne** (wydał opinię bez zastrzeżeń), podobnie jak zaaprobował sprawozdania finansowe za wszystkie lata budżetowe poczynsz od 2007 r. Trybunał stwierdził, że sprawozdanie finansowe za 2024 r. przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Unii oraz jej wyniki za badany rok, a także przepływy pieniężne i zmiany w aktywach netto.

Kontrolerzy ustalili, że w dochodach nie wystąpił istotny poziom błędu.

Jeśli chodzi o wydatki, Trybunał wydał dwie odrębne opinie: opinię dotyczącą budżetu UE oraz opinię dotyczącą Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), będącego głównym filarem unijnego pakietu na rzecz odbudowy po pandemii Next Generation EU (NGEU).

Szacowany poziom błędu w **wydatkach z budżetu UE** wyniósł 3,6%, co oznacza spadek w porównaniu z dwoma poprzednimi latami (5,6% w 2023 r. i 4,2% w 2022 r.). Szacowany poziom błędu na 2024 r. pozostaje zbyt wysoki, tj. nadal przekracza próg 2%. W 2024 r. błąd ponownie miał **rozległy charakter**, w związku z czym szósty rok z rzędu Trybunał wydał **opinię negatywną**.

RRF jest wdrażany w zupełnie inny sposób niż tradycyjne wydatki z budżetu UE. Podczas gdy beneficjenci wydatków z budżetu UE otrzymują płatności za podjęcie określonych działań lub też zwrot poniesionych kosztów, w ramach RRF państwa członkowskie otrzymują środki za osiągnięcie w zadowalający sposób wcześniej ustalonych kamieni milowych lub wartości docelowych. W związku z tym rozróżnieniem Trybunał sformułował **odrębną opinię na temat wydatków z RRF**, a także poświęcił tej kwestii osobny rozdział sprawozdania rocznego.

Kontrolerzy wykryli nieprawidłowości mające wpływ finansowy w przypadku 12 z 395 kamieni milowych i wartości docelowych objętych kontrolą, a także błędy w sześciu płatnościach dokonanych na rzecz sześciu państw członkowskich. W sprawozdawczości i systemach kontroli państw członkowskich stwierdzili ponadto utrzymujące się uchybienia, które stwarzają zagrożenie dla odpowiedniej ochrony interesów finansowych UE. W związku z powyższym Trybunał wydał w odniesieniu do RRF **opinię z zastrzeżeniem**.

3. Co oznaczają: opinia bez zastrzeżeń, opinia z zastrzeżeniem i opinia negatywna?

- *Opinia **bez zastrzeżeń** oznacza, że dane przedstawione w sprawozdaniu finansowym dają prawdziwy i rzetelny obraz oraz są zgodne z zasadami sprawozdawczości finansowej i zarządzania finansami, a transakcje leżące u podstaw rozliczeń są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.*
- *Opinia **z zastrzeżeniem** oznacza, że kontrolerzy nie mogą wydać opinii bez zastrzeżeń, lecz wykryte problemy nie występują poza określonymi obszarami wydatków.*
- *Opinia **negatywna** oznacza, że problemy występują powszechnie w różnych obszarach wydatków.*

4. Co oznacza istotny poziom błędu?

*W terminologii dotyczącej kontroli oznacza to **poziom, powyżej którego uważa się, że błędy mają znaczący wpływ**. Poziom błąd uważa się za „istotny”, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, iż mógłby on wpłynąć na sposób, w jaki odbiorcy korzystający ze sprawozdania z kontroli podejmują decyzje. Zarówno Trybunał, jak i Komisja Europejska przyjmują do określania istotności **próg na poziomie 2%**.*

5. Co oznacza szacowany poziom błędu?

*Wartość 3,6% to oszacowana przez Trybunał **kwota, która nie powinna była zostać wypłacona** z budżetu UE, ponieważ zdaniem Trybunału nie została wydana zgodnie z przepisami UE lub ze szczegółowymi przepisami krajowymi.*

Do typowych błędów należą: płatności na rzecz niekwalifikujących się beneficjentów lub projektów bądź też zamówienia na usługi, towary lub inwestycje udzielone z naruszeniem przepisów dotyczących zamówień publicznych.

6. Czy poziom błędu na poziomie 3,6% oznacza, że zmarnowano 3,6% unijnych środków finansowych?

***Nie.** Takie stwierdzenie byłoby niepoprawne, ponieważ między pojęciem błędu a marnotrawstwem występuje istotna różnica. W ramach kontroli wydatków z budżetu UE Trybunał sprawdza, czy unijne środki finansowe zostały wydane zgodnie z przepisami, czy naliczone koszty zostały właściwie obliczone i czy spełniono warunki kwalifikowalności. Jeśli co najmniej jeden z tych wymogów nie jest spełniony, Trybunał stwierdza, że wystąpił błąd. Takich sytuacji dotyczy wartość 3,6%.*

*Niemniej nawet jeśli w płatnościach wystąpiły błędy polegające na niespełnieniu przez projekty lub beneficjentów warunków kwalifikowalności, to projekty te lub beneficjenci ci nadal mogą przynieść spodziewane korzyści i w związku z tym płatności tych **nie można uznać za marnotrawstwo pieniędzy**. Można to zilustrować jednym z przykładów z tegorocznego sprawozdania: środki UE przyznano na budowę wytwórni biogazu we Francji. Okazało się jednak, że beneficjent środków UE (przedsiębiorstwo) nie przeprowadził konsultacji rynkowych (choć było to wymagane) i udzielił zamówienia na roboty budowlane wykonawcy należącemu do tej samej grupy przemysłowej. Choć jest to przypadek potencjalnego konfliktu interesów naruszającego*

krajowe i unijne przepisy dotyczące zamówień publicznych, wytwórnia biogazu została ukończona i jest obecnie wykorzystywana.

Z drugiej strony wydatki mogą być legalne i prawidłowe, a mimo to stanowić marnotrawstwo pieniędzy. Przykładem takich wydatków, o którym Trybunał wspominał w jednym z wcześniejszych sprawozdań, jest infrastruktura portowa wybudowana bez należytego uwzględnienia prognozowanego wolumenu przewozów towarowych.

7. Czy wykryte błędy stanowią nadużycie finansowe?

W większości przypadków informacje, jakimi dysponuje Trybunał, nie wskazują na nadużycia. Nadużycie finansowe jest z definicji aktem umyślnego oszustwa popełnionego w celu odniesienia korzyści. Choć w toku standardowych procedur kontrolnych może być trudno stwierdzić, że doszło do nadużycia finansowego, każdego roku w trakcie badań Trybunał wykrywa szereg przypadków podejrzenia popełnienia nadużycia.

W odniesieniu do 2024 r. kontrolerzy Trybunału zgłosili 19 przypadków podejrzenia popełnienia nadużycia finansowego na ogólną liczbę 812 skontrolowanych transakcji. Wszystkie te przypadki zostały zgłoszone do unijnego Urzędu ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF), który w razie konieczności przeprowadza dochodzenie i monitoruje każdą taką sprawę we współpracy z władzami krajowymi. Siedem z nich Trybunał zgłosił również Prokuraturze Europejskiej (EPPO).

8. Co oznacza rozległy charakter błędu?

Wyniki kontroli z 2024 r. potwierdzają wcześniejsze spostrzeżenia formułowane przez Trybunał, zgodnie z którymi sposób wypłaty środków ma wpływ na ryzyko wystąpienia błędów. W ponad dwóch trzecich skontrolowanych wydatków z budżetu UE w 2024 r. **wystąpiło istotne ryzyko błędu**. Trybunał oszacował, że poziom błędu w całości wydatków kształtuje się na poziomie 3,6%. Z kolei w wydatkach podlegających skomplikowanym przepisom jest on wyższy i wynosi 5,2%. Ze względu na duży udział tego rodzaju wydatków w całości wydatkowanych środków Trybunał uznaje, że błąd ma rozległy charakter – tzn. występuje w całej populacji objętej kontrolą lub jej **istotnej części**.

Obszary poddane kontroli, w których wystąpił istotny poziom błędu, obejmują przede wszystkim zwrot przez UE kosztów kwalifikowalnych poniesionych w toku realizacji kwalifikujących się działań. Przykładowo: UE dokonuje zwrotu kosztów w przypadku projektów badawczych (w ramach działu „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa”), inwestycji na rzecz rozwoju regionalnego i rozwoju obszarów wiejskich (działy „Spójność, odporność i wartości” i „Zasoby naturalne i środowisko”) oraz projektów w zakresie pomocy rozwojowej (dział „Sąsiedztwo i świat”).

Trybunał stwierdził, że w około jednej trzeciej obszarów skontrolowanych wydatków w 2024 r. nie wystąpił istotny poziom błędu. Wydatki te dotyczą **płatności opartych na uprawnieniach**, które otrzymują beneficjenci po spełnieniu określonych (mniej skomplikowanych) warunków. Przykładowo: do płatności opartych na uprawnieniach należą stypendia dla studentów i stypendia badawcze (w ramach działu „Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa”), pomoc bezpośrednia dla rolników (dział „Zasoby naturalne i środowisko”), wynagrodzenia oraz renty i emerytury dla pracowników UE (dział „Europejska administracja publiczna”).

9. Jak kształtuje się sytuacja finansowa UE, jeśli chodzi o zadłużenie i ekspozycję budżetu?

*W 2024 r. **dług UE ponownie znacząco wzrósł** (o 31%) i na koniec roku sięgnął 601,3 mld euro (w 2023 r. – 458,5 mld euro, w 2022 r. – 348,0 mld euro), głównie ze względu na dług zaciągnięty na potrzeby Next Generation EU (NGEU).*

Z powodu wahań stóp procentowych łączne wydatki z tytułu spłaty odsetek w obecnym budżecie długoterminowym UE (2021–2027) mogłyby wynieść około 30 mld euro, tj. dwukrotnie więcej niż kwota 14,9 mld euro pierwotnie prognozowana przez Komisję.

Ekspozycja budżetu UE (tj. maksymalna kwota, która musi zostać pokryta z budżetu UE w przypadku niespłacenia udzielonych pożyczek) **stale się zwiększała** i wyniosła 342,0 mld euro na koniec 2024 r. (wzrost z 298,0 mld euro w 2023 r. i 248,3 mld euro w 2022 r.). Wzrost ten wynikał przede wszystkim z udzielenia dodatkowych pożyczek państwom członkowskim w ramach RRF i Ukrainie w ramach pomocy makrofinansowej +. Oczekuje się, że ekspozycja budżetu UE będzie w nadchodzących latach dalej rosła, osiągając do 2027 r. kwotę do 567 mld euro.

10. Dlaczego Europejski Trybunał Obrachunkowy jest zaniepokojony rosnącymi obciążeniami związanymi ze zobowiązaniami wynikającymi z zaciągniętego długu?

*W ciągu ostatnich pięciu lat UE **w coraz większym stopniu polegała na rynkach kapitałowych**, aby finansować większe programy, takie jak NGEU. Do 2027 r. pozostający do spłaty dług UE może przekroczyć 900 mld euro, czyli prawie dziesięciokrotnie więcej niż w 2020 r., przed uruchomieniem NGEU.*

*Oczekuje się zatem, że kwota długu zaciągniętego przez UE znacznie wzrośnie do końca obecnego długoterminowego budżetu UE w 2027 r., a **większość spłat zostanie odroczone na przyszłe lata**. Aby zapewnić stabilność przyszłych budżetów UE, należy wdrożyć odpowiednie harmonogramy spłat długu, aby nie ograniczać zakresu finansowego działań i programów UE.*

Sprawozdanie roczne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego za rok budżetowy 2024 dotyczące budżetu UE jest dostępne na stronie internetowej Trybunału eca.europa.eu w 24 językach UE.